
Poročilo o študiju v ZDA: Eno četrtletje na Utah State University

Author(s): Maja SIMONETI

Source: *Urbani Izziv*, No. 18, VREDNOTE IN VREDNOTENJE (december 1991 / December 1991), pp. 82-83

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180691>

Accessed: 20-02-2025 15:56 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Maja SIMONETI

Poročilo o študiju v ZDA; Eno četrletje na Utah State University

V okviru mednarodne izmenjave študentov Katedre za krajinsko arhitekturo Univerze v Ljubljani in Oddelka za krajinsko arhitekturo in planiranje prostora Utah State University (Landscape Architecture and Environmental planning - LAEP) v ZDA sem bila na dvomesečnem študiju na omenjeni ameriški šoli. Skupaj s štirinajstimi drugimi podiplomskimi in dodiplomskimi študenti krajinske arhitekture sem imela priložnost spoznati način študija in v njem dejavno sodelovati letos aprila in maja, ko je na šoli teklo pomladno četrletje.

Šola

Utah State University (USU) je za ameriške razmere povprečno velika državna univerza, ki se je razvila iz agroživilske fakultete. Danes dvanajst tisoč študentov izbira med petinštiridesetimi oddelki in osmimi akademskimi kolidži. Vsaj osemdeset odstotkov študentov pride študirat v Logan iz drugih krajev ZDA.

Oddelek za krajinsko arhitekturo in planiranje prostora ima prostore v objektu šole za umetnost, skupaj z oddelki za likovno umetnost, grafično oblikovanje, glasbo in drugimi sorodnimi strokami. Dodiplomski program USU je v Ameriki priznan za enega izmed najboljših in v stikih z diplomanti šole smo izvedeli, da imajo resnično dobra izhodiščna znanja in s tem možnost za zaposlitev.

Študent ima dve delovni mizi celo študijsko leto in jih menja ob prehodih iz letnika v letnik. Gostovali

smo v risalnicah četrnih letnikov in podiplomcev. Risalnice so odprte nepretrgoma. Študentje v njih preživijo večino dejavnega časa, tudi jedo ali celo spijo, predvsem pa v njih delajo, berejo obvezna branja za predavanja. Tukaj krožijo informacije in se razvijajo zanimivi razgovori, tudi s profesorji.

Program

Iz ponujenega programa sem si izbrala dva predmeta: Vizualne analize in Planiranje oziroma izvajanje planskih določil. Imela pa sem tudi dovoljenje za prisostvovanje predavanjem iz Politike varstva okolja.

Vizualne analize (Emerging Areas of Landscape Architecture, prof. Ellsworth) so predmet, ki predstavlja aktualno temo: razmerje med novim posegom v prostor in kakovostjo okolja, prostora pred posegom in po njem. Spoznali smo različne teorije o kakovosti, lepoti in dojemanju lepote kot tudi različne metode za prenos teh v praktično vrednotenje prostora. Predavanja so se dopolnjevala z razpravami o prebranih gradivih in z razčiščevanjem pogledov na problem. Študentje smo na tedenskih seminarjih preverjali metode in teoretične pristope.

Najzanimivejši del predmeta je bil zaključni. Obdelali smo postopek vizualne simulacije za odsek nove ceste v bližini naselja s pomočjo računalniške opreme. Na podlagi teorije in prejšnjih seminarjev smo naredili korak naprej in z opremo za nekako dvanajst tisoč dolarjev in posebnim programom preizkušali narediti vizualno simulacijo.

Glede na omejene predstavnostne sposobnosti človeka, ki ni posebno izobražen za branje načrtov, je način dela z "realno sliko", enkratna priložnost za izboljšanje komunikacije med naročnikom, plačniki, uporabniki in načrtovalci. Način dela je zelo popularen in predstavlja v ZDA tudi odličen vir zaslužka.

Gre tudi za velik korak v procesu demokratizacije odločanja. Laskom je omogočena dosti boljša predstava o nameravanih posegih, stopnja informiranosti je kakovostnejša oziro-

ma realnejša. Tudi preko mehanizma uvajanja takih metod dela pa lahko vidimo, kakšna je "cena" demokracije in kaj vse vpliva nanjo.

Planiranje (Planning Implementation, prof. Nicholson) je predmet, ki se posluša na podiplomskem študiju in je namenjen predstavitvi planerskih prijemov, ki jih uporabljajo v Ameriki ter pregledu planerskih pristopov in metod v svetu.

Priznati je potrebno, da so bile za nas mnoge stvari težko dojemljive, saj smo prišli brez potrebnega ozadja, zgodovinske družbenopolitične platforme, ki bistveno vpliva na razvoj sistema, kot je planiranje prostora. Dejstvo je, da je v dveh mesecih nemogoče prevzeti drugačen način razmišljanja in pogleda na svet okoli sebe. Tako tudi predstavitev evropskega sistema planiranja prostorske rabe in razvoja predstavlja ameriškim študentom aplikacijo, bistvo pa ostaja nerazumljeno.

Gre namreč za popolnoma drugačna izhodišča. Tukaj ne mislim zgolj na zgodovinski razvoj in družbenopolitične osnove, pač pa tudi na samo dejstvo o količini razpoložljivega prostora. Pomembno vlogo pa ima tudi lastnina, in prav uravnavanje lastninskih odnosov in pravic je eno izmed temeljnih prostorskih vprašanj.

Najvišjo raven uravnavanja rabe predstavlja coning, ki ga imajo skoraj vsa mesta. Zvezna ustava postavlja redke prejedice in predvsem doreka pravice lastnikov (5. amandma zvezne ustave). Vsaka država ima možnost priprave svojega sistema nadzora in planiranja in to tudi s pridom izkoriščajo. Tako imata Utah in Kalifornija razmeroma stroge režime, medtem ko v Nevadi ali še kje drugje vlada na teh področjih precejšnja praznina. Zanimivo je, da niti pri pomembnih resursih, kot je voda, ne uravnavajo razporeditve in rabe načeloma, pač pa imajo pripravljen "demokratičen" postopek, po katerem se lahko območja borijo za uporabo vode, ki teče preko njihove zemlje. Kaj lahko se zgodi, da Nevada in Utah ostaneta brez vode, ker uspe Los Angeles dokazati, da jo bolj potrebuje.

Načelo, ki v evropskem svetu ne bi uspelo, predvsem pa bi privedlo do mnogo večjih nesporazumov in problemov. Gosta poseljenost stare celine in množica rab, ki se srečujejo v istih prostorih, ne dovoljuje tako ohlapnih režimov.

Kot tudi sicer, na drugih področjih življenja, lahko opazimo, da je individualnost izrednega pomena. Ljudje so vendarle prihajali čez ocean, ker se tako ali drugače niso vključili v mehanizme uravnavanja skupnega življenja v stari domovini. V prostoru novi domovini so si ustvarili svoj red. Usklajevanje rab in potreb po prostoru trenutno še deluje po načelu močnejšega ali spretnejšega, vendar pa se že zavedajo, da tako ne bo šlo v nedogled in da bodo vendarle morali pričeti razmišljati in delati tudi drugače.

Politka varstva okolja (Natural Resource Policy, prof. Goetze), sodi v sklop programa prirodnoslovnih ved. Predavanja so imeli večinoma gostujoči predavatelji, ki so prihajali s praktičnimi izkušnjami in poznavanjem zgodovine posameznih tem. Slušatelji smo se spoznali z naravnimi parki, sistemom državne gozdne službe, hierhijo reda in možnosti posegov v te prostore, društvi za zaščito okolja in velikim spektrom problemov, ki se izkazujejo na teh področjih dela. Naravni viri so v tej deželi res obsežnih dimenzij, vendar pa je skrb za ohranitev divjine, naravnih sistemov in sistematičnejšega uravnavanja rab v njih, vendarle tudi že dolgo prisotna in sistematična.

Predavanja so odprla spet nove možnosti razumevanja delovanja ameriške družbe.

Zanimivo je, da so predmeti nasploh veliko bolj uravnani na praktične razmere in manj na teoretične osnove. Kako ravnati ob danem problemu, predstavlja osnovo velikega dela predavanj - case studies system. Kot doma čutimo pomanjkanje realnih razmer v času šolanja, tako bi lahko tukaj šoli očitali pomanjkanje teorije in razširjanja obzorij brez končnega navodila. Biti je treba pripravljen na marsikaj in razmišljati vsakič nekoliko drugače. Vseka-

kor je ugotovitev eden od argumentov, da je srečanje z ameriškim sistemom izobraževanja odlična izkušnja in bi kot stalna praksa lahko pomenilo enkratno obogatitev znanja naših diplomantov.

Maja Simoneti, kraj. arh., Ljubljanski urbanistični zavod

Angelca RUS

Poročilo o študijskem potovanju na Dunaj

(30. 9. - 4. 10. 1991)

V okviru podiplomskega študija na geografiji (Filozofska fakulteta v Ljubljani) smo pod vodstvom prof. dr. V. Klemenčiča v času od 30.9. do 4.10. 1991 obiskali nekatere planerske in raziskovalne inštitucije na Dunaju.

Na Avstrijskem vzhodno- in jugovzhodnem inštitutu (Österreichisches ost- und südosteuropa institut) so nas seznanili z njihovim delom, zlasti z izdelavo atlasa, ki vsebuje različne problemske sklope. Izdelava posameznih kart poteka v sodelovanju z lokalnimi strokovnjaki, tako so so za nekatere problemske karte za območje Slovenije vključili tudi strokovnjake iz Ljubljane.

V razpravi se je pokazalo, da se z nekaterimi prikazi tematik že nekaj let sistematično ukvarja tudi Urbanistični inštitut. A. Rus je na kratko predstavila delo na inštitutu. S strani inštituta za vzhodne in jugovzhodne dežele je bil izkazán interes za obojestransko sodelovanje. Ker so programi za leti 1992 in 1993 že sprejeti in potrjeni, imamo realne možnosti neposrednega sodelovanja v letu 1994. Direktor omenjenega inštituta je izrazil željo, da čim prej obišče naš inštitut in se neposredno seznanji z našim delom.

Inštitut za geografijo pri Dunajski univerzi je eden starejših avstrijskih inštitutov. Delo je vezano na eni strani na samo pedagoško delo, na drugi strani pa na raziskovalno delo. Študij je dvostopenjski. Na prvi stopnji so programi za vse študijske smeri enaki, na drugi stopnji pa je možna usmeritev na 5 glavnih področij: socialna geografija, fizična geografija, kartografija, regionalna geografija ter specialna usmeritev - didaktika.

Obstaja tudi poseben oddelek za študij prostorskega planiranja. To je edinstven primer na nemško govorečem področju, zato imajo precej študentov tudi iz drugih držav.

Raziskovalno delo na inštitutu je usmerjeno na proučevanje naslednjih tematskih sklopov: mestna geografija, demografija, še zlasti proučevanje demografskih procesov v deželah v razvoju jugovzhodne Azije, turizem, krajinska ekologija in hidrologija, kartografija. V novjšem času pa poteka raziskovanje aktualnih problemov srednje Evrope in vnašanje kvantitativnih metod v geografsko proučevanje.

En dan našega obiska na Dunaju je bil namenjen tudi ogledu obnove nekaterih vasi v okolici Hollabrunna na Spodnjem Avstrijskem. Območje Hollabrunna vključuje 24 občin s 131 vasi. 82% vasi se je danes že vključilo v program prenove. Območje Hollabrunna so v ta namen razdelili v več problemskih območij predvsem zato, ker ima vsako takšno območje svoje specifične probleme. Potem določijo posebno delovno skupino in vodjo skupine, ki pa naj ne bo politik ali župan.

Osnovni cilji, ki so pri obnovi zastopani so:

- prinesiti življenje v vas,
- oživiti pripadnost vasi,
- dati občutek vsem prebivalcem, da imajo pravico pri odločitvah,
- vzbuditi občutek za probleme in pomen varstva okolja,
- obnova sosedске pomoči,
- iskanje možnosti alternativne energije,
- zaveščno zbiranje in sortiranje odpadkov (ozaveščenje ljudi, da so deponije izkoriščene in je vse manj možnosti za odpiranje novih).